

Sygn. akt III AUz 37/17

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie – Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
-----------------	----------------------

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy K. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek

na skutek zażalenia ubezpieczonego K. Ś.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 1 lutego 2017 r., sygn. akt VI U 1704/16

postanawia:

1. oddalić zażalenie,
2. zasądzić od ubezpieczonego K. Ś. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sygn. akt III AUz 37/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 1 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w S. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uzupełnił postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 grudnia 2016 r., wydane w sprawie sygn. akt VI U 1704/16, poprzez oznaczenie rozstrzygnięcia „umorzyć postępowanie w sprawie” jako punkt I i dodanie punktu II w brzmieniu „zasądza od K. Ś. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 1.200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a w pozostałym zakresie odstępuje od obciążania go tymi kosztami”.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie umorzył postępowanie w sprawie z odwołania K. Ś. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 12 kwietnia 2011 r., nr (...) oraz z dnia 25 maja 2011 r., nr (...), określających wysokość jego zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne z powodu cofnięcia odwołania od decyzji ZUS z dnia 25 maja 2011 r.

w związku zawarciem w dniu 9 listopada 2016 r. umowy o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek.

Postanowienie to, mimo zawarcia w odpowiedzi na odwołanie z dnia 1 września 2016 r. żądania zasądzenia na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego, nie zawiera rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania.

W dniu 29 grudnia 2016 r. pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S., wniósł o zasądzenie na jego rzecz od ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że w odpowiedzi na odwołanie zawarty był wniosek pełnomocnika organu rentowego o rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany wskazał, że stroną przegrywającą proces okazał się płatnik składek, a postanowienie o umorzeniu nie zawiera rozstrzygnięcia

w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że z uwagi na przedmiot sporu, tj. kwotę 17.229,51 zł, podstawą zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego jest § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349),

a więc wysokość kosztów wynosi 2.400 zł.

Sąd orzekający wskazał, że zgodnie z treścią przepisu art. 351 § 1 k.p.c., strona może w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku, a gdy doręczenie wyroku następuje z urzędu – od jego doręczenia, zgłosić wniosek o uzupełnienie wyroku, jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej wykonalności albo nie zamieścił w wyroku dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu. Wniosek o uzupełnienie wyroku co do kosztów lub natychmiastowej wykonalności sąd może rozpoznać na posiedzeniu niejawnym (art. 351 § 2 k.p.c.), zaś orzeczenie uzupełniające wyrok zapada w postaci wyroku, chyba że dotyczy wyłącznie kosztów lub natychmiastowej wykonalności (art. 351 § 3 k.p.c.).

Mając na uwadze fakt braku rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania w postanowieniu z dnia 6 grudnia 2012 r. oraz obowiązek wynikający

z treści przepisu art. 108 § 1 i 2 k.p.c., na mocy art. 351 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji postanowienia.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w oparciu o treść przepisów – art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 6 pkt. 5 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349), obowiązującym w czasie złożenia odwołania od decyzji (ubezpieczony odwołanie od decyzji ZUS z dnia 25 maja 2011 r. złożył w organie rentowym w dniu 29 czerwca 2011 r., jednak nie nadano mu wówczas prawidłowego biegu procesowego).

Mając na uwadze powyższe przepisy, Sąd I instancji zasądził od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (kwota objęta sporem to 17.229,51 zł, a zatem mieści się w przedziale powyżej 10.000 do 50 000 zł, przy którym stawka minimalna wynosi 2.400 zł).

W pozostałym zakresie, co do kwoty ponad 1.200 zł, Sąd na mocy art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego.

Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Kodeks nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, Lex, nr 7366). Zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane

w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego

i sytuacji życiowej (por. postanowienie SN z dnia 14 stycznia 1974 r., sygn. akt II CZ 223/73, LEX nr 7379). Do wypadków szczególnie uzasadnionych w rozumieniu art. 102 k.p.c. można także zaliczyć sytuacje wynikające z

charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu (por. postanowienie SN z dnia 1 września 1973 r., sygn. akt I CZ 122/73, OSNC 1974/98).

W ocenie Sądu Okręgowego, za odstąpieniem od kosztów powyżej kwoty 1200 złotych przemawiało to, że ubezpieczony ma do zapłaty należności z tytułu nieuiszczonych składek wraz z odsetkami w łącznej kwocie wynoszącej ponad 14.000 zł, wymienionych w przedstawionej w toku postępowania umowie z dnia 9 listopada 2016 r., o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek. Ponadto w niniejszej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosiła 17.229,51 złotych i była bliższa stawce minimalnej wynoszącej 1.200 zł przy wartości przedmiotu sporu powyżej 5.000 zł do 10.000 zł, niż stawce 2.400 złotych stosowanej przy wartości sporu powyżej 10.000 zł do 50.000 zł. Dodatkowo za przyznaniem organowi rentowemu tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwoty 1.200 zł, a nie 2.400 zł przemawiał też stosunkowo niski nakład pracy pełnomocnika organu rentowego, który ograniczył się do złożenia odpowiedzi na odwołanie i to po ponad 5 latach od zaskarżenia decyzji

z dnia 11 kwietnia 2011 r. Te wszystkie okoliczności, a przede wszystkim dług ubezpieczonego wobec organu rentowego, uzasadniały odstąpienie od obciążania K. Ś. kosztami zastępstwa procesowego ponad kwotę 1.200 zł.

Mając na uwadze fakt braku rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania w orzeczeniu z dnia 15 grudnia 2016 r., którego obowiązek wynika

z treści przepisu art. 108 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy w Szczecinie na mocy art. 351 §1 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie wywiódł ubezpieczony K. Ś.. Postanowienie zaskarżył w zakresie dodanego pkt II w brzmieniu „zasądza od K. Ś. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwoty 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego”, zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, tj. art 104 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od K. Ś. mimo zawarcia przez strony ugody.

Wskazując na powyższe, ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku ZUS o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez wzajemne zniesienie kosztów między stronami.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że zgodnie z art. 104 k.p.c. koszty procesu, a w tym także koszty zastępstwa procesowego, w którym zawarto ugodę znosi się wzajemnie jeżeli strony nie postanowiły inaczej. W ocenie ubezpieczonego słusznie zauważył Sąd, że nakład pracy pełnomocnika organu rentowego był stosunkowo niski i ograniczył się jedynie do złożenia odpowiedzi na odwołanie i to po ponad 5 latach od zaskarżenia decyzji z dnia 11 kwietnia 2011 r. Co więcej, to sam skarżący przyczynił się do prawidłowego złożenia odwołania do sądu, poprzez działania swojego pełnomocnika. Dopiero złożenie odwołania do Sądu i nadanie sprawie właściwego biegu, w konsekwencji doprowadziło do powzięcia przez strony zamiaru ugodowego zakończenia konfliktu. Wobec powyższego, zdaniem skarżącego brak jest uzasadnienia do pominięcia zastosowania art. 104 k.p.c. wobec stron przedmiotowego postępowania, zwłaszcza biorąc pod uwagę niski nakład pracy pełnomocnika ZUS i inicjatywę K. Ś. w celu ugodowego rozwiązania sporu, a co najważniejsze, zakończenie sprawy właśnie poprzez zawarcie między stronami ugody.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że prowadzone postępowanie sądowe zostało zakończone poprzez jego umorzenie, które było wynikiem cofnięcia odwołania przez skarżącego, a więc na podstawie art. 355 k.p.c., a co za tym idzie jest on stroną przegrywającą w niniejszym sporze prawnym. W sprawie nie zawarto przed sądem żadnej ugody między skarżącym a organem rentowym (jak twierdzi pełnomocnik powoda), a zatem nie ma żadnego uzasadnienia prawnego dla zastosowania przepisu art. 104 k.p.c. Znamienne jest przy tym, iż takowej ugody strony zawrzeć nie mogły, a to ze względu na kodeksowy bezwzględny zakaz zawierania ugód, której stroną jest Zakład

Ubezpieczeń Społecznych, zawarty w art. 477¹³ k.p.c. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na skutek wniosku płatnika składek wyraził jedynie zgodę na podpisanie układu ratalnego z dłużnikiem, określającego warunki spłaty całości istniejącego zadłużenia w/w. Nie mniej jednak, układ ratalny nie jest ugodą sądową i jego zawarcie następuje w zupełnie innym trybie i w oparciu o odmienne przepisy prawa, niż zawieranie ugód sądowych.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, iż wysokość kosztów zastępstwa procesowego została już obniżona z uwagi na cofnięcie odwołania przez skarżącego jeszcze przed rozprawą oraz niski nakład pracy pełnomocnika organu rentowego, który (co zrozumiałe) nie mógł wykazać się większą aktywnością w sprawie, skoro odwołanie zostało cofnięte przez samego skarżącego jeszcze przed wyznaczeniem rozprawy. W ocenie wnoszącego odpowiedź zważyć należy, iż koszty zostały obniżone aż o połowę stawki minimalnej, która wyniosła w tym przypadku 2.400 zł. Pozwany zgadza się jednak z tym rozstrzygnięciem uznając, iż zasądzenie stawki

w pełnej wysokości, tj. 2.400 zł byłoby w tym przypadku niewspółmierne. Organ rentowy podkreślił jednak fakt, iż nakład pracy pełnomocnika w sprawie uzasadniać może jedynie obniżenie kosztów, a nie odstąpienie od nich całkowicie. Nie można przy tym zapomnieć, iż to płatnik składek jest dłużnikiem Zakładu i zalega z zapłatą składek na ubezpieczenia społeczne, (czego sam w obecnym stanie rzeczy nie kwestionuje, o czym świadczy fakt cofnięcia odwołania i zawarcia układu ratalnego

z pozwanym) i to on sam zainicjował postępowanie odwoławcze w sprawie,

a następnie się z niego wycofał, jest więc stroną przegraną w tym procesie. Okoliczność, iż odwołanie zostało przekazane przez organ rentowy do Sądu

z opóźnieniem nie może również mieć tu wpływu na odstąpienie od kosztów, albowiem ich zasądzenie oraz wysokość nie następuje pod warunkiem terminowego przekazania sprawy do Sądu. Gdyby odwołanie zostało przekazane w ciągu ustawowego miesiąca wysokość kosztów byłaby taka sama. Opóźnienie to zresztą nie było wynikiem braku działania pełnomocnika w sprawie (jak twierdzi pełnomocnik strony w zażaleniu), ale spowodowane było zaginięciem pisma płatnika w komórce merytorycznej. Wnoszący odpowiedź wskazał, że przekazanie sprawy do Wydziału Obsługi Prawnej i przydzielenie jej pełnomocnikowi nastąpiło dopiero w dniu 29 sierpnia 2016 r. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, iż do opóźnienia

w załatwieniu sprawy przyczynił się sam dłużnik, który po wniesieniu odwołania

w czerwcu 2011 r. nie zainteresował się swoją sprawą przez okres 5 lat, wykazując

w tym zakresie skrajne niedbalstwo w prowadzeniu swoich spraw, pomimo ciężącego na nim obowiązku prawidłowego obliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego podniesiony przez skarżącego zarzut obrazy przepisu art. 104 k.p.c., jako nieuzasadniony, nie mógł doprowadzić do zmiany orzeczenia Sądu I instancji.

W treści uzasadnienia zażalenia ubezpieczony podniósł, że w dniu 9 listopada 2016 r. strony zawarły ugodę, wskutek czego Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 15 grudnia 2016 r. umorzył postępowanie w sprawie. Skarżący nadmienił, iż zgodnie

z treścią art. 104 k.p.c. koszty procesu, a w tym także koszty zastępstwa procesowego, w którym zawarto ugodę znosi się wzajemnie jeżeli strony nie postanowiły inaczej.

Zdaniem Sądu Odwoławczego, nie można zgodzić się z powyższą argumentacją, bowiem w sprawie nie doszło do zawarcia ugody między ubezpieczonym K. Ś. a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy na skutek wniosku ubezpieczonego wyraził zgodę na zawarcie „układu ratalnego”, określającego warunki spłaty całości istniejącego zadłużenia, który nie jest jednak tożsamy z ugodą sądową. Jego zawarcie następuje w zupełnie w innym trybie i w oparciu o odmienne przepisy prawa. Zgodnie z treścią art. 29 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U.

z 2013 r., nr 1442 ze zm.), odroczenie terminu płatności należności z tytułu składek oraz rozłożenie na raty następuje w formie umowy pomiędzy organem rentowym, a płatnikiem składek. Zawarcie tego rodzaju umowy, z uwagi na fakt, iż stanowi ona polubowne uregulowanie spłaty zadłużenia składkowego, możliwe jest jedynie na etapie przedsądowym. Zgodnie z treścią art. 477¹² k.p.c., w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zawarcie ugody jest niedopuszczalne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można również zgodzić się z argumentacją skarżącego zmierzającą do wykazania, że niewielki nakład pracy pełnomocnika organu rentowego, jak również opóźnienie w przekazaniu odwołania do Sądu, winny prowadzić do oddalenia wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w całości. Powyższe okoliczności prowadzić mogą jedynie do obniżenia wysokości zasądzonych kosztów – co też Sąd I instancji słusznie uczynił – nie zaś do całkowitego od nich odstąpienia. Sąd Okręgowy, ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego, w sposób przekonujący wyjaśnił dlaczego uznał, iż zasadnym jest przyznanie kosztów w kwocie 1.200 zł. Sąd Apelacyjny powyższe ustalenia Sądu I instancji w pełni podziela.

Zważywszy zatem na okoliczność, że postępowanie sądowe w sprawie VI U 1704/16 umorzono na podstawie art. 355 k.p.c. w następstwie cofnięcia odwołania przez skarżącego, stwierdzić należy, iż to ubezpieczony K. Ś. jest stroną przegrywającą w niniejszej sprawie, w związku z czym, zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., obowiązany jest zwrócić stronie wygrywającej koszty procesu. Tym samym, zaskarżone postanowienie Sądu I instancji z dnia 1 lutego 2017 r., uzupełniające postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt VI U 1704/16, poprzez dodanie punktu II w brzmieniu „zasądza od K. Ś. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a w pozostałym zakresie odstępuje od obciążenia go tymi kosztami” należy uznać za prawidłowe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz.1804) w zw. z § 1 pkt 1 w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1667)